

Po absolvování 9 let* povinné školní docházky navazuje vzdělávání v ČR střední školou (SŠ). Hlavní rozdělení SŠ je na **obory s výučním listem a maturitní obory**.

Výuční list je osvědčení vystavené na závěr 3letého učebního oboru po složení závěrečných zkoušek – ty mají teoretickou a praktickou část.

Obory s výučním listem připravují absolventy na konkrétní řemesla (např. truhlář, kadeřník, kuchař–číšník). Toto vzdělání trvá obvykle **3 roky** a opravňuje absolventy k výkonu dané profese; v některých případech také k založení živnosti a podnikání v daném oboru. Výuka zahrnuje odborný výcvik (praxi) a typicky se střídá 1 týden praxe na pracovišti a 1 týden teoretické výuky ve škole. Tyto obory nabízejí **střední odborná učiliště (SOU)**.

Maturita je série státních zkoušek, jejichž úspěšným absolvováním je zakončeno střední vzdělání a **umožňuje další studium** na **jakékoli vysoké škole (VŠ)** nebo **vyšší odborné škole (VOŠ)**. Povinnou součástí zkoušek je vždy zkouška z českého jazyka a literatury, jednoho cizího jazyka a alespoň dvou dalších předmětů.

Maturitní vzdělání trvá obvykle **4 roky**. Dělí se na **všeobecné** – to nabízejí **gymnázia** – a na **střední odborné** – to nabízejí **střední odborné školy (SOŠ)**. Zatímco gymnázia jsou spíše obecnou přípravou na VŠ studium, SOŠ se už od začátku specializují a připravují studenty na práci nebo návazné VŠ/VOŠ studium v konkrétních oborech (s maturitou z gymnázia i ze SOŠ je ale možné hlásit se na jakýkoli VŠ obor). Druhů SOŠ je celá řada, např. zdravotnické školy, obchodní akademie, průmyslové a technické školy atd.

Maturitu je možné získat i po absolvování oboru zakončeného výučním listem. Slouží k tomu tzv. **nástavbové studium** – typicky 2 roky trvající navazující studium (např. obor podnikání) na učilišti.

* víceletá gymnázia a konzervatoře – Některé střední školy začínají už dříve v průběhu plnění 9 let povinné školní docházky ([viz list ZŠ](#)). Například 8letá gymnázia (po 5. třídě ZŠ) nebo 6letá gymnázia (po 7. třídě ZŠ). Podobně fungují také konzervatoře – umělecké školy, kde se studuje zejména hudba a tanec.

V rámci přijímacího řízení na maturitní obory se v 1. kole skládají jednotné [přijímací zkoušky](#).

Informace o dostupných oborech najdete na specializovaných portálech a na webech jednotlivých škol (viz odkazy níže). Všechny vzdělávací obory mají svůj unikátní kód (například: *Obchodní akademie 63-41-M/02*). Kód je důležitý při výběru oboru a vyplňování [přihlášky](#). Podle písmene v kódu snadno poznáte, o jaký typ vzdělání jde.

- * H – střední vzdělání s výučním listem (střední odborná učiliště - SOU).
- * L – úplné střední odborné vzdělání s maturitou – podobně jako u učebních oborů H studenti absolvují teoretickou výuku i odborný výcvik; studium je ale ukončeno maturitou.
- * K – všeobecné střední vzdělání s maturitou (gymnázia).
- * M – střední odborné školy (SOŠ) – odborné vzdělání s maturitou.

! Obory typu E jsou také obory s výučním listem, jde ale o nižší střední vzdělání = nižší kvalifikace a po jejich dokončení si nelze udělat nástavbu s maturitou. Obvykle trvají 2 nebo 3 roky a jsou určeny především uchazečům např. s mentální retardací nebo závažnými poruchami učení. Tyto obory proto důrazně nedoporučujeme mladým lidem, jejichž jediným handicapem je, že zatím neumějí dobře česky.

! Jedna škola může nabízet i více typů vzdělání (např. jak obory maturitní, tak i s výučním listem), a to i s podobným zaměřením.

UŽITEČNÉ ODKAZY:

- 🔗 Schéma stupňů vzdělání na webu META: <https://meta-ops.eu/cizinci-rodice-deti/jak-vam-muzeme-pomoc/>
- 🔗 Portál Infoabsolvent: www.infoabsolvent.cz
- 🔗 Portál <https://www.atlasskolstvi.cz/>

After 9 years* of compulsory school attendance, Czech education continues at a secondary school (SŠ). SŠ are divided into schools with a **vocational certificate** or **matriculation exam** (“maturita”).

A **vocational certificate** is a certificate issued at the end of a three-year course of study after successfully passing the final exams – these have a theoretical and practical part.

Courses of study with a vocational certificate prepare graduates for specific trades (e.g. carpenter, hairdresser, cook–waiter). This usually takes **three years** and entitles graduates to practice the studied profession. In some cases also authorisation to establish a trade or start a business in the field. Education includes vocational training (work experience), typically alternating between one week of direct on-the-job experience and one week of theoretical lessons at school. Courses in these fields are offered by **vocational trade schools (SOU)**.

The matriculation exam or “**maturita**” is actually a series of state exams. Passing these completes one’s secondary education, enabling **further study** at any **university (VŠ)** or **higher vocational school (VOŠ)**. This always includes a Czech language and literature exam, one foreign language and at least two other subjects.

Secondary education with matriculation usually takes **4 years**. It is divided into **general secondary education** — offered by **grammar schools** — and **secondary vocational education** — offered by **vocational secondary schools (SOŠ)**. While grammar schools are more of a general preparation for university study, secondary schools are specialise from the start and prepare students to enter the job market or university / higher educational institution in a specific field (but if you have a “maturita” diploma from a grammar or other secondary school, you can apply for entry at any university). There are many types of secondary school: medical schools, business academies, industrial and technical schools, etc.

It is also possible to obtain a secondary school matriculation diploma or “maturita” even after completing a course that regularly only ends with a vocational certificate. For this purpose there are **further educational courses** – typically two years of follow-up study (e.g. in the field of business) at the trade school.

* multi-year grammar schools and conservatories – some secondary school courses start earlier during the course of 9 years of compulsory school attendance ([see primary school sheet](#)). For example, an 8-year grammar school course (after the 5th grade of primary school) or a 6-year grammar school course (after the 7th grade of primary school). Conservatories – art schools primarily focussed on music and dance also function similarly.

The admissions procedure for matriculation subjects includes a uniform [entrance exam](#) in the first round.

Information on available fields of study can be found on specialized web portals and the websites of individual schools (see links below). All fields of education have their unique code (for example *Business Academy 63-41-M/02*). This code is important when choosing a field and filling in [the entrance application](#). You can easily tell by the letter in the code what type of education it is.

- * H – secondary education with a vocational certificate (vocational trade schools - SOU).
- * L – complete secondary education with matriculation exam or “maturita” – similarly to the H-code fields, students here will complete theoretical lessons alongside vocational training. However, in this case their studies culminate in a matriculation exam.
- * K – general secondary education with a matriculation exam or “maturita” (grammar schools).
- * M – vocational secondary schools (SOŠ) – vocational education with “maturita”.

! Fields of type E also provide a vocational certificate, but are considered lower secondary education = with lower qualifications and after completion they do not allow follow-up study with a matriculation diploma (maturita). They usually take 2 or 3 years and are intended primarily for applicants with, for example, intellectual or severe learning disabilities. As a result young people whose only handicap is not yet speaking fluent Czech are strongly discouraged from choosing these courses of study.

! One school can offer multiple types of education (e.g. both courses with matriculation as well as vocational certificates), even with a similar specialisation.

USEFUL LINKS:

- 🔗 Model of educational levels on the META website: <https://meta-ops.eu/cizinci-rodice-deti/jak-vam-muzeme-pomoc/>
- 🔗 “Infoabsolvent” website: www.infoabsolvent.cz
- 🔗 The website <https://www.atlasskolstvi.cz/>